MÜSLÜMANLARIN BAYRAMLARINI BİRLEŞTİRMENİN DOĞRU YOLU

الطريق الصحيح لتوحيد أعياد المسلمين

باللغة التركية

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu

اسم المؤلف

اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء

Çeviren
Muhammed Şahin

ترجمة

محمد شاهين

Gözden Geçiren
Ali Rıza Şahin

مراجعة

علي رضا شاهين

Soru:

Müslümanların farklı günlerde dînî bayram yapmalarının, Ramazan ve Kurban bayramının, orucun haram olduğu bayram gününde oruç tutulmasına veya oruç tutmanın farz olduğu günde orucun bozulmasına yol açtığı bilindiğine göre, İslâm'ın bu farklılık konusundaki görüşü nedir?

Bu önemli meselede Allah katında bize mazeret olabilecek yeterli cevabı vermenizi rica ediyoruz. Bu farklılık bazen iki güne, bazen üç güne çıktığı zamanlar bile olmaktadır. İslâm, bu ihtilafı reddettiğine göre, müslümanların bayramlarını birleştirmenin doğru yolu nedir?

Cevap:

Hilallerin farklı yerlerde, farklı zamanlarda görülebileceği konusunda âlimler ittifak etmişlerdir. Bu, hissen ve aklen bilinen şeylerdendir. Fakat onlar bu farklılığın Ramazan'ın başlaması ve bitmesinde dikkate alınıp-alınmayacağı konusunda şu iki görüşe ayrılmışlardır:

Fakih imamlardan bir kısmı, Ramazan orucunun başlaması ve sona ermesinde hilalin farklı yer ve zamanlarda görülmesine itibar edileceği görüşündedir.

Bir kısmı ise, buna itibar edilmeyeceği, hilalin bir yerde görülmesiyle birlikte her yerde görülmüş sayılacağı görüşündedir.

Her iki grup da Kitap, Sünnet ve Kıyas'tan deliller getirmiştir.

Aşağıdaki ayet ve hadisler her iki görüş için de delil olmaya elverişli olduğu için bazen her iki taraf da aynı nassı delil olarak kullanmışlardır:

﴿ ... فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية: ١٨٥]

"Sizden kim ayı görürse, oruç tutsun."[1]

﴿ ۞يَسۡـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلۡأَهِلَّةِۖ قُلۡ هِيَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلۡحَجِّۗ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية:189]

"Sana hilal şeklinde yeni doğan ayları sorarlar. De ki: Onlar, insanlar, özellikle hac için vakit ölçüleridir."[2]

Hadis:

"Ramazan hilalini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevval hilalini gördüğünüzde orucu bırakın (bayram yapın)."

Bunun sebebi; nassı farklı şekilde anlamaları ve her birinin bu nasla delil getirmede farklı bir yol tutmalarıdır.

Kısacası fetvâ istenen bu konu içtihat alanına giren teorik meselelerdendir. Bunun içindir ki eski ve yeni fıkıhçılar bu konuda ihtilaf etmişlerdir. Herhangi bir ülke halkının 30. gece hilali görmedikleri zaman başkaları tarafından hilalin görülmesi kesinleştiğinde onların gördüğü hilale göre hareket etmelerinde bir sakınca yoktur.Aralarında ihtilafa düştüklerinde eğer devlet başkanı müslüman ise, onun vereceği hükme göre hareket ederler. Devlet başkanı bu iki görüşten birisiyle hükmederse, ihtilaf ortadan kalkar ve ümmet ona göre hareket ederler. Devlet başkanı müslüman değilse, ülkelerindeki Ramazan orucu ile bayram namazındaki birliği korumak için o ülkedeki İslâm Merkezi'nin hükmüne göre hareket ederler.

Başarı Allah'tandır.

Allah Teâlâ, Nebimiz Muhammed'e, O'nun âile halkına ve ashâbına salât ve selâm eylesin.[3]

---

[1] Bakara Sûresi: 185
[2] Bakara Sûresi: 189
[3] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları, fetvâ no: 388